

Warszawa, 14 grudnia 1995 roku.

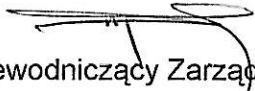
STANOWISKO VI NADZWYCZAJNEGO ZGROMADZENIA OGÓLNEGO
ZWIĄZKU GMIN WIEJSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W SPRAWIE OPINII O KIERUNKACH ZMIAN LEGISLACYJNYCH W 1995 R.

Związek nasz widzi potrzebę dalszej współpracy z rządem i parlamentem w zakresie dążeń do decentralizacji państwa. Akceptujemy kierunek zmian w zakresie przekazywania samorządowi terytorialnemu kolejnych zadań z zakresu administracji rządowej z odpowiednimi środkami finansowymi. Zdecydowanie przeciwstawiamy się różnicowaniu warunków funkcjonowania samorządów w gminach wiejskich i miejskich. Stwierdzamy, że przyjęte ostatnio przez rząd i parlament ustawy wyraźnie faworyzują duże miasta. Ostrzegamy przed dalszym tworzeniem prawa w kierunku pełnej samodzielności miast i zwiększaniu zależności od centrum gmin wiejskich. Uchwalenie nowej ustawy tzw. „O dużych miastach” i przyjęte przez Sejm RP zmiany w ustawie o finansowaniu gmin potwierdzają ten proces. W ustawie „O dużych miastach” kwestionujemy komunalizację z mocy prawa na rzecz miasta majątku leżącego w jego granicach. Poważne obawy budzi przejęcie szpitali i szkół średnich bez gwarancji równorzędnego dostępu do tych obiektów mieszkańców sąsiednich gmin. Uważamy także, że komunalizacja pozostałych obiektów ograniczy możliwości zaistnienia powiatu ziemskiego. W przyjętych przez Sejm RP zmianach w ustawie o finansowaniu gmin wzmocniono zdecydowanie budżety miast a dla gmin wiejskich zaproponowano tylko „łagodny upadek” w okresie czteroletnim. Zwiększając udział w subwencji wyrównawczej do 85% ustalono systematyczną redukcję udziału gmin wiejskich w podatku dochodowym od osób fizycznych dzielonego wg. liczby mieszkańców na szczeblu województwa. Zaproponowane zmiany nie naruszając budżetu państwa powodują jednak zmianę przepływu pieniędzy ze wsi do miast. Powodują także naruszenie suwerenności budżetowej gmin osiągających tymczasowo wyższe dochody od przeciętnych. W ustawie zdecydowanie za mało przyznano środków na prowadzenie szkół podstawowych. Proponowane „nie mniej 6,6% planowanych dochodów w budżecie państwa” jest wg. naszej oceny zaniżone o 0,8 %. Ustawodawca zupełnie nie znalazł rozwiązania dla powiązania podwyżki płacy dla nauczycieli ze współuczestnictwem pracodawcy jakimi stają się gminy. Zaproponowane dofinansowanie inwestycji oświatowych przez MEN w ustawie nie rozwiązuje ogromnych zaległości w tym zakresie w gminach wiejskich. Odrzucono także zwiększenie udziału gmin w podatku dochodowym od osób fizycznych z 15 do 17% od 1.1.1997 roku. Oprócz niewątpliwie dobrych rozwiązań przyjętych w tej nowelizacji:

- ustalenie ustawowe składu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu
- prawnych gwarancji otrzymania w terminie należnych subwencji
- zapisania minimalnych wysokości subwencji
- usamodzielnienia budżetów miast
 - rekompensowania gminom strat z tytułu wprowadzenia ulg ustawowych w podatku rolnym i leśnym

nie rozwiązano podstawowego problemu powiększenia dochodów własnych w gminach wiejskich. Proponowane zmiany wyraźnie uzależniają dochody w gminach wiejskich od subwencji wyrównawczej. Można już mówić o nowym źródle dochodów, ustalanych dla gmin algorytmami, nie mającym żadnego powiązania z gospodarnością i intensywnością działań samorządu terytorialnego. Związek Gmin Wiejskich RP uznaje proponowane rozwiązania za tymczasowe i połowiczne. Dochody różnych kategorii gmin muszą zostać ustalone w ten sposób, aby premiowane były inicjatywy lokalne i uzależnienie od centrum było jednakowe. Wyrażamy chęć wypracowania nowych rozwiązań dających gminom równe możliwości uzyskiwania dochodów własnych i podobnego poziomu standardu świadczonych przez gminy usług wobec mieszkańców. Oczekujemy większego zrozumienia od Rządu i Parlamentu specyficznych warunków w jakich działa samorząd terytorialny w obszarach wiejskich.

Mariusz Poźnański

Przewodniczący Zarządu ZGW RP